

Beroepscode voor MBB'ers

Colofon

De beroepscode voor MBB'ers, herziene druk december 2018 is een uitgave van de Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming en Radiotherapie, vastgesteld door de leden tijdens de Algemene Vergadering op 14 april 2016.

De beroepscode voor MBB'ers biedt een verheldering van de taken en verantwoordelijkheden die de Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige (MBB'er) heeft ten aanzien van patiënten, collega's en anderen. De beroepscode bevat tevens gedragsregels.

Overname van teksten uit deze publicatie is toegestaan onder vermelding van de volledige bronvermelding:

Beroepscode voor MBB'ers, Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming en Radiotherapie, januari 2019

Contactgegevens

NVMBR Catharijnesingel 73 3511 GM Utrecht

T +31(0)30 231 88 42 • E info@nvmbbr.nl • H www.nvmbbr.nl

Voorwoord

Voor je ligt de herziene versie van de Beroepscode voor de MBB'er.

De eerste versie van de Beroepscode voor de MBB'er is gemaakt in 2009. Deze Beroepscode is opgesteld nadat het Beroepsprofiel voor de MBB'ers was goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de NVMBR in 2008. De Beroepscode geldt voor alle werkvelden waarin de MBB'er werkzaam is.

Naar aanleiding van veranderingen in wet- en regelgeving en het beroep hebben actualisaties van de Beroepscode plaatsgevonden in 2013 en 2018.

In de versie van 2018 is de relevante wet- en regelgeving vanwege de omvang en het voorkomen van dubbelingen niet meer als bijlage opgenomen, deze bijlage is toegevoegd in het Beroepsprofiel MBB'er.

Alle versies van de Beroepscode zijn opgesteld door actieve leden vanuit alle werkvelden. Het hoofdbestuur bedankt bij deze de vele leden die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van de Beroepscode.

Hoofdbestuur NVMBR
Utrecht 2018

Inleiding

Kader en historie

Het ministerie van VWS heeft reeds in 1992 de beroepen waarvoor een speciale deskundigheid vereist is, uit kwaliteitsoverwegingen opdracht gegeven om een beroepsprofiel en een beroepscode te ontwikkelen. De beroepsgroep MBB'er behoort tot deze categorie beroepen. Het beroepsprofiel omschrijft de eisen waaraan de beroepsbeoefenaar moet voldoen, de deskundigheid en de beroepstaken in de praktijk.

De beroepscode legt de nadruk op professioneel gedrag en relaties met de patiënt¹ en anderen. Het beroepsprofiel en de beroepscode vullen elkaar aan.

De beroepscode voor de MBB'er is in 2009 (daarvóór bestonden er 2 beroepscode's, 1 voor de radiodiagnostisch en 1 voor de radiotherapeutisch laborant) opgesteld door een projectgroep bestaande uit leden van de NVMBR, vastgesteld door het hoofdbestuur en vervolgens goedgekeurd door de Algemene Vergadering. De beroepscode wordt regelmatig geactualiseerd, de updates zijn uitgevoerd in 2013 en 2018. Indien de kern van de beroepscode, namelijk de gedragsregels, wijzigt dan wordt het document weer ter goedkeuring aangeboden aan de Algemene Vergadering. Als alleen de overige tekst wijzigt, bijvoorbeeld de naam van een wet, dan wordt de beroepscode vastgesteld door het hoofdbestuur.

Wat is een beroepscode?

De beroepscode biedt een verheldering van de taken en verantwoordelijkheden die de Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige (MBB'er)² heeft ten aanzien van patiënten, collega's en anderen. De beroepscode bevat tevens gedragsregels.

Gedragsregels kunnen worden omschreven als richtlijnen voor wat in de betrokken beroepsgroep en de maatschappij wordt beschouwd als goed professioneel gedrag.

De beroepscode is in eerste instantie voor de beroepsgroep zelf, maar omdat de beroepscode duidelijk maakt wat er van de beroepsbeoefenaar verwacht wordt biedt deze tevens houvast aan zorgvragers en andere disciplines.

De beroepscode speelt een rol in de kwaliteitsborging van een beroep en heeft een preventieve functie met betrekking tot ongewenst gedrag.

In hoofdstuk 1 wordt de relatie van de MBB'er tot de beroepsuitoefening beschreven, in hoofdstuk 2 wordt de verhouding tot de patiënt behandeld, in hoofdstuk 3 komt de verhouding tot collega's en andere professionals aan de orde en in hoofdstuk 4 wordt de relatie tot de samenleving beschreven. Een aantal regels zijn voorzien van een toelichting of voorbeeld.

Borging van de Beroepscode

Kwaliteitsvisite

MBB'ers dienen zich te houden aan de regels zoals die zijn beschreven in de Beroepscode. Dit standpunt is neergelegd in een visitatienorm. Bij de kwaliteitsvisite die de NVMBR uitvoert op afdelingen radiologie, nucleaire geneeskunde en radiotherapie wordt deze norm getoetst.

¹ Met patiënten worden ook cliënten bedoeld. Cliënten worden bijvoorbeeld aangetroffen in het bevolkingsonderzoek borstkanker.

² In de algemene vergadering 17 april 2008 is de naam Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige gekozen als beroepsnaam. In 2018 heeft de beroepsgroep zich wederom uitgesproken voor de beroepsnaam MBB'er.

Registratie in het Kwaliteitsregister Paramedici

De MBB'er die zich inschrijft in het diplomaregister van het Kwaliteitsregister Paramedici, verklaart daarmee de door de Nederlandse Vereniging Medische Beeldvorming en Radiotherapie opgestelde beroepscode voor de MBB'er te onderschrijven.

Relatie met de rechtspraak

De beroepscode fungeert als richtlijn bij de beoordeling wat van een beroepsbeoefenaar verwacht mag worden, er staat in wat binnen de beroepsgroep algemeen geaccepteerd is. In procedures waarin de MBB'er ter verantwoording wordt geroepen wordt het handelen getoetst aan onder andere de beroepscode.

Hoofdstuk 1

De MBB'er in relatie tot de beroepsuitoefening

1.1 De MBB'er is verantwoordelijk voor het eigen handelen en gedrag.

1.2 De MBB'er levert kwaliteit. Relevante aspecten in dat verband zijn:

- Deskundigheid
- Patiëntgerichtheid
- Zorgvuldigheid
- Veiligheid
- Stralingsdeskundigheid
- Doeltreffendheid en doelmatigheid

1.3 De MBB'er houdt zich aan wettelijke voorschriften en landelijk vastgestelde richtlijnen en standaarden.

1.4 De MBB'er heeft een geheimhoudingsplicht.

1.5 De MBB'er treedt in contact met de opdrachtgever c.q. verwijzer indien er twijfel bestaat over de inhoud van de opdracht voor het uitvoeren van het onderzoek of de behandeling.

1.6 De MBB'er hanteert de grenzen van het eigen werkterrein.

1.7 De MBB'er maakt melding van fouten en/of bijna fouten aan de door de instelling ingestelde meldingscommissie.

1.8 De MBB'er stelt zich toetsbaar op.

1.9 De MBB'er houdt aantoonbaar de kennis en vaardigheden bij die nodig zijn om bekwaam te blijven door periodieke registratie in het Kwaliteitsregister Paramedici.

1.10 De MBB'er houdt zich op de hoogte van de nieuwste inzichten die van belang zijn voor de beroepsuitoefening in de ruimste zin.

1.11 De MBB'er neemt initiatieven en ondersteunt activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling van het beroep.

Toelichting

Regel 1.1 *De MBB'er is verantwoordelijk voor het eigen handelen en gedrag.*

Soms wordt gedacht dat de arts (opdrachtgever) als eindverantwoordelijke de verantwoordelijkheid wegneemt bij de MBB'er. Dit is niet het geval. Ook al is de arts eindverantwoordelijk, de MBB'er is en blijft altijd verantwoordelijk voor het eigen handelen. In de Wet BIG is de verantwoordelijkheid betreffende voorbehouden handelingen vastgelegd, de eigen verantwoordelijkheid geldt echter voor alle beroepshandelingen die de MBB'er uitvoert.

Regel 1.4 *De MBB'er heeft een geheimhoudingsplicht.*

De geheimhoudingsplicht is de plicht tot geheimhouding van in vertrouwen verstrekte gegevens. De MBB'er heeft een geheimhoudingsplicht op grond van zijn paramedische beroep. In het kort betekent het medisch beroepsgeheim dat de hulpverlener geen gegevens van de patiënt aan anderen verstrekt, dit geldt zelfs nadat de patiënt is overleden.

Hoofdstuk 2

De MBB'er in relatie tot de patiënt

- 2.1 De MBB'er bejegt de patiënt respectvol en houdt rekening met de culturele achtergrond en de levensovertuiging van de patiënt.
- 2.2 De MBB'er houdt rekening met de individuele behoeften van de patiënt.
- 2.3 De MBB'er waakt ervoor het vertrouwen van de patiënt niet te beschamen.
- 2.4 De MBB'er verricht het onderzoek of de behandeling pas nadat de patiënt daarmee heeft ingestemd.
- 2.5 De MBB'er respecteert de rechten en de privacy van de patiënt.
- 2.6 De MBB'er wijst de patiënt indien nodig op de gedragscode³ voor patiënten en de gevolgen bij ongewenst gedrag.
- 2.7 De MBB'er dringt niet verder door in de privésfeer van de patiënt dan in het kader van het onderzoek of de behandeling noodzakelijk is.
- 2.8 De MBB'er maakt zich niet schuldig aan machtsmisbruik, intimidatie en ongewenste intimiteiten.
- 2.9 De MBB'er vraagt de patiënt toestemming indien derden bij de uitvoering van het onderzoek of de behandeling aanwezig willen zijn.
- 2.10 Indien het onderzoek of de behandeling wordt uitgevoerd door een MBB'er in opleiding⁴ wordt dit kenbaar gemaakt aan de patiënt.
- 2.11 De MBB'er informeert en instrueert de patiënt en verifieert of deze uitleg ook begrepen is met betrekking tot:
- uit te voeren onderzoek en behandeling
 - mogelijke gevolgen en risico's
 - verloop van onderzoek en behandeling
 - overdracht van patiëntgegevens en resultaten
 - nazorg
- 2.12 De MBB'er gaat na of de patiënt daarna nog vragen heeft of extra informatie wenst.
- 2.13 De MBB'er voorkomt dat de patiënt en derden onnodig worden blootgesteld aan ioniserende straling, elektromagnetische velden en geluidsgolven.
- 2.14 De MBB'er bewaakt tijdens het onderzoek of de behandeling de algemene toestand van de patiënt.
- 2.15 De MBB'er draagt zo nodig de nazorg over aan andere beroepsbeoefenaren.
- 2.16 De MBB'er die uit levensovertuiging bezwaren heeft om mee te werken aan bepaalde handelingen bij de patiënt, draagt de zorg voor de patiënt over aan een collega.
- 2.17 De MBB'er informeert de patiënt in voorkomende gevallen over de wijze waarop een klacht moet worden ingediend en ondersteunt de patiënt zo nodig hierbij.
- 2.18 De MBB'er handelt volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- 2.19 De MBB'er neemt geen persoonlijke giften en/of geschenken aan.

³ Hiermee wordt de gedragscode van het ziekenhuis bedoeld.

⁴ Hiermee worden ook gediplomeerde MBB'ers bedoeld die een bepaalde beroepshandeling nog moeten leren.

Toelichting

Regel 2.1 De MBB'er bejegent de patiënt respectvol en houdt rekening met de culturele achtergrond en de levensovertuiging van de patiënt.

Een respectvolle bejegening kan geuit worden doordat de MBB'er zich voorstelt en de patiënt een hand geeft. Respect kan ook geuit worden door de patiënt in (half) ontklede toestand niet langer te laten wachten dan strikt noodzakelijk.

Het rekening houden met de culturele achtergrond en levensovertuiging is een onderdeel van de respectvolle bejegening.

Hoe ga je om met zaken die indruisen tegen de eigen levensovertuiging zoals bijvoorbeeld ouders die hun kind koste wat het kost medisch willen laten behandelen of juist niet? Respectvol betekent in dit geval dat de MBB'er zijn eigen mening niet tegenover de patiënt uit en zo veel mogelijk aan de wensen en voorkeuren van de patiënt tegemoet komt binnen de grenzen van zijn professie.

Regel 2.2 De MBB'er houdt rekening met de individuele behoeften van de patiënt.

Met deze regel wordt bedoeld dat de MBB'er binnen de mogelijkheden van de instelling / afdeling / planning zoveel mogelijk tegemoet komt aan de wensen van de patiënt.

Er dient altijd een afweging te worden gemaakt tussen de diverse belangen en de mogelijkheden.

Als bijvoorbeeld de wens van een patiënt is dat hij alleen op een bepaald tijdstip behandeld of onderzocht wil worden, terwijl dit een langere wachttijd oplevert voor andere patiënten, dan moeten de belangen worden afgewogen.

Hoofdstuk 3

De MBB'er in relatie tot collega's en anderen

- 3.1 De MBB'er toont respect en werkt samen om optimale zorg te verlenen.
- 3.2 De MBB'er is bereid kennis en informatie uit te wisselen.
- 3.3 De MBB'er is bereid MBB'er (in opleiding) te begeleiden bij het leerproces.
- 3.4 De MBB'er heeft een constructieve houding naar zichzelf, collega's en andere beroepsbeoefenaren door het geven en vragen van feedback.
- 3.5 De MBB'er is bereid om werkzaamheden van een collega over te nemen.
- 3.6 De MBB'er is bereid om toezicht te houden en supervisie te geven aan de assistent medische beeldvorming en/of assistent radiotherapie.
- 3.7 De MBB'er onthoudt zich van het in het openbaar of ten overstaan van patiënten uiten van kritiek op een collega of andere beroepsbeoefenaren.
- 3.8 De MBB'er, die bij collega's of andere beroepsbeoefenaren gedrag bemerkt waarmee de patiënt schade kan worden toegebracht, neemt maatregelen ter bescherming van de patiënt om nadelige gevolgen te voorkomen.
- 3.9 De MBB'er ondersteunt de kwaliteitsbevorderende activiteiten van de beroepsgroep.
- 3.10 De MBB'er, als lid van de beroepsvereniging NVMBR, ondersteunt de beroepsvereniging om voorwaarden te scheppen voor een kwalitatief goede beroepsuitoefening, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.

Toelichting

Regel 3.3 De MBB'er is bereid MBB'ers in opleiding te begeleiden bij het leerproces.

Met deze regel wordt bedoeld dat het tot de verantwoordelijkheid van de MBB'er behoort om collega's en MBB'ers in opleiding te begeleiden.

Opleiden is noodzakelijk voor de instroom in het beroep. Iedere instelling dient hier een bijdrage aan te leveren. Voor het aantal stageplaatsen heeft de NVMBR een norm opgesteld.

Door actief betrokken te zijn bij het opleiden blijft de MBB'er op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen. Het eigen handelen wordt hierdoor continu geëvalueerd.

Regel 3.7 De MBB'er onthoudt zich van het in het openbaar of ten overstaan van patiënten uiten van kritiek op een collega of andere beroepsbeoefenaren.

Deze regel begrijpt iedereen en toch is hij vaak moeilijk in praktijk te brengen.

Wat doe je bijvoorbeeld als je ziet dat je collega het onderzoek of de behandeling van de patiënt niet goed uitvoert of zich niet aan werkafspraken houdt?

Het is belangrijk dat MBB'ers dit probleem herkennen en afspraken maken over hoe hier mee om te gaan. Zo kan een afdeling bijvoorbeeld afspreken dat collega's elkaar aanspreken 'achter de schermen' en dat vaak voorkomende afwijkingen van werkafspraken in het werkoverleg worden besproken.

Regel 3.10 De MBB'er, als lid van de beroepsvereniging NVMBR, ondersteunt de beroepsvereniging om voorwaarden te scheppen voor een kwalitatief goede beroepsuitoefening, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden.

Met deze regel wordt bedoeld dat het tot de professionaliteit van de beroepsbeoefenaar behoort dat hij lid is van een beroepsorganisatie. Het zich organiseren maakt de beroepsgroep sterk, waardoor de professionaliteit wordt verhoogd.

Veel MBB'ers zijn van mening dat zij actief zijn op de genoemde terreinen op de afdeling of in het ziekenhuis. De beroepsvereniging functioneert echter op landelijk niveau waardoor zij in staat is, om op basis van de input uit afdelingen, verbeteringen te bereiken voor alle afdelingen in

Nederland. Voorbeelden hiervan zijn richtlijnontwikkeling (met andere partijen), het inbrengen van punten in het Cao-overleg en het initiëren en participeren in het overleg met diverse ministeries over wet- en regelgeving omtrent het beroep.

Hoofdstuk 4

De MBB'er in relatie tot de samenleving

- 4.1 De MBB'er neemt als individu of groep actie om de kwaliteit van zorg te bewaken, te bevorderen en te behouden.
- 4.2 De MBB'er draagt bij aan het ontwikkelen van nieuwe inzichten in de medische beeldvorming en radiotherapie ter bevordering van de volksgezondheid.
- 4.3 De MBB'er houdt in de beroepsuitoefening rekening met een verantwoorde verdeling van middelen en de bescherming van het milieu.
- 4.4 De MBB'er informeert en treedt zo nodig in overleg met patiënten- en cliëntenorganisaties, koepelorganisaties van beroepsbeoefenaren en zorginstellingen, zorgverzekeraars en overheden.
- 4.5 De MBB'er neemt de privacy van de patiënt in acht bij het informeren van de samenleving over nieuwe methoden of belangwekkende resultaten.
- 4.6 De MBB'er profileert het beroep door middel van public relations, inhoudelijke bijdragen aan opleidingen, seminars en dergelijke, en staat open voor het begeleiden van stagiaires uit andere beroepsgroepen.

Toelichting

Regel 4.6 De MBB'er profileert het beroep door middel van public relations, inhoudelijke bijdragen aan opleidingen, seminars en dergelijke, en staat open voor het begeleiden van stagiaires uit andere beroepsgroepen.

Deze regel betekent niet dat iedere MBB'er al deze activiteiten uit moet voeren.

De MBB'er dient wel voortdurend de profilering van het beroep na te streven.

Het uitdragen van het beroep kan op verschillende manieren. De ene MBB'er zal hierbij kiezen voor een bijdrage aan de theoretische opleiding, de andere MBB'er organiseert bijvoorbeeld een open dag op de afdeling.